

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	DE LITERE
1.3 Departamentul	Științe Socio -umane, Teologie, Arte
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Filosofie
1.7 Forma de învățământ	IF – învățământ cu frecvență
1.8 Codul disciplinei	20.00

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Hermeneutică filosofică						
2.2 Aria de conținut	Utilizarea cunoștințelor de bază pentru explicarea și interpretarea unor variate tipuri de concepte, situații, procese, asociate domeniului.						
2.3 Responsabil de curs	Lect. Univ. Dr. Andrei Alexandru Achim andrei.achim@cunbm.utcluj.ro						
2.4 Titularul activităților de seminar / laborator / proiect	Lect. Univ. Dr. Andrei Alexandru Achim andrei.achim@cunbm.utcluj.ro						
2.5 Anul de studiu	II	2.6 Semestrul	1	2.7 Tipul de evaluare	examen	2.8 Regimul disciplinei	DSDO

3. Timpul total estimat

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar / laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar / laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					26
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					0
Examinări					2
Alte activități.....					
3.7 Total ore studiu individual	58				
3.8 Total ore pe semestru	100				
3.9 Numărul de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	-
-------------------	---

4.2 de competențe	-
-------------------	---

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența la orele de curs nu este obligatorie. Prezentarea la examen nu este condiționată de număr minim de prezențe.
5.2. de desfășurare a seminarului / laboratorului / proiectului	Activitatea la seminar este obligatorie. Seminarele pierdute se pot recupera.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	Identificarea și definirea conceptelor fundamentale ale hermeneuticii filosofice; Capacitatea de a înțelege specificul hermeneuticii filosofice; Identificarea trăsăturilor specifice hermeneuticii filosofice în raport cu hermeneutica generală; Capacitatea de a lucra aplicat cu metodele hermeneuticii filosofice; Posibilitatea de a integra și a distinge paradigma hermeneuticii filosofice înăuntrul filosofiei; Examinarea analitică și sintetică a textelor specifice hermeneuticii filosofice.
Competențe transversale	Dezvoltarea spiritului critic, pe bază de informație probată cu texte; Dezvoltarea capacității de interpretare a textelor, de contextualizare culturală și cronologică a acestora; Competența de a argumenta oral și în scris; Competența de a face interpretări de texte; Competența de a face comentarii critice.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul propune o expunere sistematică a hermeneuticii filosofice. Astfel, cursul cuprinde patru părți omogene: (1) Delimitarea și definirea hermeneuticii filosofice în raport cu hermeneutica generală. Se va avea în vedere caracterul distinctiv al hermeneuticii filosofice în raport cu: hermeneutica teologică; hermeneutica juridică; hermeneutica literară; precum și hermeneutica (ca interpretare) ca și concept difuz specific științelor socio-umane. (2) Delimitarea și definirea istoric constitutivă a hermeneuticii filosofice ca și tradiție filosofică specifică. (3) Tematizarea problemelor specifice pe care hermeneutica filosofică le dezvoltă: (a) înțelegerea; (b) experiențe de adevăr extra-metodice; (c) tradiția; (d) istoria; (e) ontologia limbajului ș.a.m.d. (4) Dezvoltările hermeneuticii filosofice înăuntrul filosofiei practice.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> - Capacitatea de a înțelege specificul hermeneuticii filosofice; - Capacitatea de a distinge între hermeneutică ca interpretare generală și hermeneutică ca interpretare specifică; - Capacitatea de a delimita hermeneutica filosofică în raport cu hermeneutica biblică, juridică respectiv literară; - A înțelege și integra în discursul filosofic experiențe marginale specifice hermeneutice : artă, istorie, trăire.

- A înțelege și integra în discursul filosofic perspectiva metodologic/ontologică asupra limbii.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Ce este hermeneutica? Originea termenului. Polisemia constitutivă. Survol istoric.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
2. Constituie tematică. Secolul XIX și problema științelor spiritului: neokantianism, romantism și științele naturii.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
3. Schleiermacher: hermeneutica ca și metodă a interpretării. Interpretarea gramaticală. Interpretarea psihologică. Problema neînțelegerii. Hermeneutica ca și „artă”.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
4. Dilthey și legitimizarea epistemologică a științelor spiritului. Problema istoriei. Tematizarea trăirii.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
5. Caracterul factic al hermeneuticii. Heidegger și hermeneutica ca mod de a fi. Anterioritatea hermeneuticii în fața metodei. Caracterul ontologic al hermeneuticii.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
6. Gadamer. Hermeneutica între ontologie (adevăr) și epistemologie (metodă). Problema înțelegerii. Cum înțelegem înțelegerea? Tematizarea hermeneuticii ca și experiență filosofică.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
7. Conceptele directoare ale hermeneuticii filosofice. Experiențe de adevăr extra-metodice: estetică, istorică, filosofică.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
8. Cercul hermeneutic și problema prejudecăților.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
9. Problema fundamentală a hermeneuticii: aplicarea.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	

10. Istoricitatea înțelegerii.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
11. Dialog și dialectică. Limba ca și ontologie hermeneutică. Universalitatea hermeneuticii.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
12. Ricoeur și reorientarea epistemologică (semiologică) a hermeneuticii. Ce este un text? Acțiunea considerată ca și text.	curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
13. Postmodernism (Vattimo) și deconstrucție (Derrida). Mai există înăuntrul hermeneuticii un temei ontologic al adevărului? Problema adecvării adevărului la lucrul său.	curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
14. Hermeneutica filosofică ca și filosofie practică.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	

Bibliografie obligatorie:

F.D.E. Schleiermacher, *Hermeneutica*, Polirom, Iași, 2001.
Gianni Vattimo, *Dincolo de interpretare*, Pontica, Constanța, 2003.
H.G. Gadamer, *Adevăr și Metodă*, Teora, București, 2001.
H.G. Gadamer, *Elogiul teoriei. Moștenirea Europei*, Polirom, Iași, 1999.
Jurgen Habermas, *Conștiința morală și acțiunea comunicativă*, All, București, 2000.
Martin Heidegger, *Ontologie. Hermeneutica facticității*, Humanitas, București, 2008.
Paul Ricoeur, *De la text la acțiune*, Echinox, Cluj, 1999.
Paul Ricoeur, *Conflictul interpretărilor*, Echinox, Cluj, 1999.
Wilhelm Dilthey, *Construcția lumii istorice în științele spiritului*, Dacia, Cluj, 1999.
Aurel Codoban, *Semn și Interpretare. O introducere postmodernă în semiologie și hermeneutică*, Dacia, Cluj-Napoca, 2001.

Bibliografie secundară:

Jean Grondin, *L'horizon herméneutique de la pensée contemporaine*, Paris, Vrin, 1994.
Jean Grondin, *Introduction to Philosophical Hermeneutics*, Yale, Yale University Press, 1994.
Bruce Krajewski (ed.) *Gadamer's Repercussions, Reconsidering Philosophical Hermeneutics*, Barkley and Los Angeles, University of California Press, 2004.
C. Mantzavinos, *Naturalistic Hermeneutics*, Cambridge, Cambridge University Press, 2005.
Catherine H. Zuckert, *Postmodern Platos : Nietzsche, Heidegger, Gadamer, Strauss, Derrida*, Chicago, The University of Chicago Press, 1996.
Davey, Nicholas, *Unquiet understanding: Gadamer's philosophical hermeneutics*, Albany, State University of New York Press, 2006.
David Couzens Hoy, *The Critical Circle: Literature, History, and Philosophical Hermeneutics*, Berkeley, University of California Press, 1982.
Diane P. Michelfelder, Richard L. Palmer (ed.) *Dialogue And Deconstruction The Gadamer-Derrida Encounter*,

Albany, State University of New York Press, 1989.

Fionola Meredith, *Experiencing the Postmetaphysical Self, Between Hermeneutics and Deconstruction*, London, Palgrave Macmillan, 2005.

Gunter Figal, *The Doing of The Thing Itself*, in *The Cambridge Companion to Gadamer*, edited by Robert J. Dostal, Cambridge University Press, Cambridge, 2002.

Hans-Georg Gadamer, *On education, poetry, and history: applied hermeneutics*, edited by Dieter Misgeld and Graeme Nicholson, translated by Lawrence Schmidt and Monica Reuss, State University of New York. Albany, 1992.

Hans-Georg Gadamer, *The Gadamer Reader. A Bouquet of the Later Writings*, edited and translated by Richard E. Palmer, Northwestern University Press, Evanston, Illinois, 2007.

James Risser, *Hermeneutics and the voice of the other. Re-reading Gadamer's Philosophical Hermeneutics*, SUNY, New York, 1997.

John D. Caputo, *Radical Hermeneutics. Repetition, Deconstruction, and the Hermeneutic Project*, Bloomington and Indianapolis, Indiana University Press, 1987.

Kevin J. Vanhoozer, James K. A. Smith, and Bruce Ellis Benson (ed.), *Hermeneutics at the crossroads*, Bloomington, Indiana University Press, 2006.

Kristin Gjesdal, *Gadamer and the Legacy of German Idealism*, Cambridge, Cambridge University Press, 2009

Martin Kusch, *Language as Calculus vs. Language as Universal Medium Study in Husserl, Heidegger and Gadamer*, Martinus Nijhoff, Kluwer Academic Publisher, 1989.

Nicholas H. Smith, *Strong Hermeneutics*, London and New York, Routledge, 1997.

Nicholas Rescher, *Interpreting Philosophy. The Elements of Philosophical Hermeneutics*, Frankfurt, Ontos Verlag, 2007.

Richard J. Bernstein, *Beyond Objectivism and Relativism. Science, Hermeneutics, and Praxis*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia, 1983.

Robert R. Sullivan, *Political Hermeneutics*, Pennsylvania State University Press, 1989

Tartar Burhanettin, *Interpretation and the problem of the intention of the author: H-G. Gadamer vs. E.D. Hirsch*, Washington, The council for research in values and philosophy, 1998.

Wilhelm Dilthey, *Selected works volume IV. Hermeneutics and the study of history*, Princeton University Press, New Jersey, 1996.

8.2 Seminar / laborator / proiect	Metode de predare	Observații
1. Hermeneutica filosofică. Definiție.	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbateri	
2. Metodă sau „artă” a interpretării? Schleiermacher.	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbateri	
3.Structura științelor spiritului. Obiectivitate și istorie. Dilthey.	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbateri	
4. Ontologie. Facticitatea hermeneuticii. Heidegger.	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbateri	
5.Adevărul ca experiență extra-metodologică. Gadamer	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbateri	
6.Principiile unei teorii a experienței hermeneutice. Gadamer	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbateri	

7.Limba ca orizont al unei ontologi hermeneutice. Gadamer	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbateri	
8.Ce este un text? Reorientarea epistemologică a hermeneuticii. Ricoeur.	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbateri	
9.Acțiunea considerată ca și text. Științele spiritului ca și științe morale. Ricoeur	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbateri	
10. Științe sociale reconstructive versus științe sociale comprehensive. Habermas	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbateri	
11. Dialog și deconstrucție. Derrida	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbateri	
12.Vattimo. Hermeneutica astăzi.	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbateri	

Bibliografie:

1. D.E. Schleiermacher, *Hermeneutica*, Polirom, Iași, 2001, *Introducere*, pp. 21-47; *Interpretarea gramaticală*, pp. 49-110; *Interpretarea psihologică*, pp. 111-179.
2. Wilhelm Dilthey, *Geneza hermeneuticii*, în Alexandru Boboc, *Cunoaștere și comprehensiune*, Paideia, București, 2001, pp.236-261.
3. Martin Heidegger, *Ontologie. Hermeneutica facticității*, Humanitas, București, 2008, *Capitolul I, Hermeneutica*, pp. 35-52.
4. H.G. Gadamer, *Adevăr și Metodă*, Teora, București, 2001, *Degajarea întrebării privitoare la adevăr prin intermediul experienței artei*, pp. 15-86.
5. H.G. Gadamer, *Adevăr și Metodă*, Teora, București, 2001, *Lărgirea întrebării privitoare la adevăr asupra comprehensiunii în științele spiritului*, pp. 204- 286.
6. H.G. Gadamer, *Adevăr și Metodă*, Teora, București, 2001, *Reorientarea ontologică a hermeneuticii călăuzite de limbă*, pp. 327-366.
7. Paul Ricœur, *De la text la acțiune*, Echinoc, Cluj, 1999, *Ce este un text?*, pp. 127-148
8. Paul Ricœur, *De la text la acțiune*, Echinoc, Cluj, 1999, *A explica și a înțelege*, pp. 149-169.
9. Jurgen Habermas, *Conștiința morală și acțiunea comunicativă*, All, București, 2000, *Științe sociale reconstructive versus științe sociale comprehensive*, pp. 26-44.
10. Diane P. Michelfelder, Richard. E. Palmer (ed.), *Dialogue and Deconstruction, The Gadamer-Derrida Encounter*, SUNY, Albany, 1989, pp.21-75.
11. H.G. Gadamer, *Adevăr și Metodă*, Teora, București, 2001, Volumul II, *Universalitatea problemei hermeneutice*, pp. 518-527; *Hermeneutica în calitate de sarcină teoretică și practică*, pp. 576-589.
12. Gianni Vattimo, *Dincolo de interpretare*, Pontica, Constanța, 2003, pp. 11- 102.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul cursului este compatibil cu conținutul cursurilor predate la nivel „undergraduate” în universități de prestigiu din Europa și SUA, precum și cu cerințele comunității profesionale

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- însușirea cunoștințelor predate la curs; capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul examinării finale	70%
10.5 Seminar/Laborator	- capacitatea de problematizare și analiză a textelor de seminar	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul examinării finale	30%
10.6 Standard minim de performanță			
<p>Respectarea cerințelor de realizare a unor texte scurte în timpul examenului scris</p> <p>Planificarea și realizarea unor prezentări individuale orale și scrise la seminarii (dezbateri, analiză-comentariu de text, eseu academic)</p> <p>Plagiat se va considera orice lucrare care se constată a fi în proporție de cel puțin 30% copiată dintr-o altă sursă, iar utilizarea plagiatului va determina anularea evaluării. Orice contestație a notei obținute la examen va trebui însoțită de o cerere din partea studentului pentru reevaluarea lucrării. Rezultatul acestei reevaluări se va face de față cu studenții în decurs de 2 zile de la data contestației.</p>			

Data completării:	Titulari	Titlu Prenume NUME	Semnătura
	Curs	Lect. Univ. Dr. Andrei Alexandru Achim	
	Seminar	Lect. Univ. Dr. Andrei Alexandru Achim	
Data avizării în Consiliul Departamentului de Științe Socio-Umane, Teologie, Arte		Director Departament Științe Socio-Umane, Teologie, Arte	Conf. univ dr. Adrian Chira
Data aprobării în Consiliul Facultății de Litere		Decan	Conf. univ. dr. Mircea Farcaș